

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

Molts països en un

Que què ha passat? Que s'han manifestat els molts països en un que és Catalunya. Cap valoració feta des d'una sola variable explica res. Ja hi haurà temps per a les anàlisis precises sobre uns resultats que, a més, mostren moviments contradictoris. D'entrada, ni tan sols les mateixes sigles voldran dir el mateix un cop situades a cada municipi. I, per tant, caldrà esperar als pactes de govern per saber si tot és tan complicat com sembla... o si encara ho és més. Però vista la complexitat de tot plegat, els nous governs, per constituir-se, hauran d'aprendre a ser-ne ells mateixos, de complexos. Una complexitat i flexibilitat, per cert, incompatibles amb els discursos més radicals que s'han pogut escoltar. Qui sap si les noves lògiques polítiques no portaran una més gran inestabilitat en el temps. I caldrà veure si el mapa dels pactes de govern amb què es tancarà la primera ronda s'assemblarà gaire al mapa d'acords amb què s'arribarà a les eleccions d'aquí quatre anys.

HE DIT QUE CATALUNYA és molts països en un de sol. O, si es vol, que és un territori políticament tant o més heterogeni que el seu paisatge físic i humà. I no parlo de si hi ha pocs o molts partits i de la diversitat de colors del mapa de les composicions electorals. La territorialització del vot en una superfície plana, per infografies enginyoses que es facin, és enganyosa. Catalunya són molts països en un de sol en el sentit que, segons la perspectiva que s'adopti, la realitat observada és molt diversa. Gairebé calidoscòpica. I totes són certes. En definitiva, són molts mapes definint unes xarxes de relacions que desborden les superfícies planes. I fins i tot a vegades sembla que Catalunya es resisteixi a tenir-ne cap, de mapa.

DIT D'UNA ALTRA MANERA: si habitualment es parlava dels dos eixos que movien i explicaven el vot, darrerament se n'hi han afegit molts més. I com que són eixos superposats, es confonen. A més, no són reduïbles, com fins ara, a un eix d'ordenades i un d'abscisses, perquè són eixos que no es poden dibuixar amb una línia recta, ni quantificar de 0 a 10. A l'eix de dreta a esquerra, que ara perd definició, sempre s'hi afegia el nacional. Doncs bé: ara cal sumar-hi l'eix sobiranista, que no és exactament el mateix, i que desdibuixa el nacional, dit també catalanista. Les sumes no són les mateixes. I llavors hi ha un eix que vol diferenciar el vell del nou, els "de sempre" dels que han de fer fora els primers, una perspectiva que permet fer sumes molt diferents de totes les anteriors. I sí, també hi ha eixos consolidats que diferencien les realitats metropolitanes de les comar-

PERE VIRGILI

Som una
societat
inestable,
immersa en
un procés de
transformació
profunda

cals, o els que divideixen l'electorat pel canal de televisió que veuen, ara que hi ha ofertes de naturalesa fonamentalment mediàtica. O, sobretot, eixos subtils que marquen distàncies entre els qui han pagat el preu més alt de la crisi –envalentits precisament ara, quan les expectatives de millora fa que perdin la por a empitjorar– i els que l'han pogut capejar bé o fins i tot n'han tret profit. És l'eix de la desigualtat que treu pit quan fracassa la promesa d'una classe mitjana, abans raonablement satisfeta i confiada, ara irritada i decebuda.

SOM MOLTS PAÏSOS en un pel fet de no tenir un estat propi que ens cohesioni; dividits per vincles emocionals confusos; indignats per la dissociació entre la capacitat per crear riquesa i les estreïtors imposades per un sistema fiscal depredador; desconfiats per la desmoralització provocada per la corrupció política; amb una societat civil que es refia poc de les institucions... En definitiva, som una societat inestable, immersa en un procés de transformació profunda, signe d'uns temps amb els quals, probablement, haurem d'aprendre a viure per sempre més.